

Vrije Universiteit Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Nederlands

België, Nederland, oranje,
kaas, strips, thuis
Familie, vrienden, collega's, mensen
in Vlaanderen en Nederland

Engels

Big Ben, Londen, fish 'n
chips, boeken, musicals
Collega's, toeristen, mensen online

Lilith

Vrienden, mensen in Brussel
Parijs, wijn, lekker eten, zon,
cultuur, rivieren

Frans

Lilith Van Biesen, Vrije Universiteit Brussel

Fauve De Backer, Universiteit Gent

TAALPASPOORTEN: DIDACTISCHE TOOL EN INSPIRATIE VOOR EEN TALENBELEID.

Wat is een taalpaspoort?

- Structuur: mindmap op een A3 blad
- Proces:
  - stap per stap
    - elk eigen kleurcode
    - instructies op een apart blad
  - eerst individueel nadien bespreken in groep
- Peilt per taal naar:
  - Taalgebruik: associaties, personen, plaatsen, onderwerpen en frequentie
  - Functies taal: dromen, denken, geheimen vertellen, boos worden, rekenen, met dieren praten
  - Voorkeuren en sterktes wat betreft spreken, luisteren, lezen en schrijven

Stap 1

- Naam & talen
- Ik denk aan ... (associaties – blauw)
- Ik praat met ... (personen – groen)
- Ik praat het daar ... (plaatsen – rood)

Stap 1

Nederlands

België, Nederland, oranje,
kaas, strips, thuis
Familie, vrienden, collega's, mensen
in Vlaanderen en Nederland
Thuis, hogeschool, winkel, openbare
plaatsen

Engels

Big Ben, Londen, fish 'n
chips, boeken, musicals
Collega's, toeristen, mensen online
Thuis (computer & boeken), Brussel,
buitenland

Lilith

Buitenland
Mensen in Spanje, toeristen
Paella, Gaudi, Dali, architectuur, fi-
estas de Salamanca

Spaans

Brussel, winkel, buitenland
Vrienden, mensen in Brussel
Parijs, wijn, lekker eten, zon,
cultuur, rivieren

Frans

Vrije
Universiteit
Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Stap 2

- Hoe vaak? (frequentie – paars)
- Ik praat over ... (onderwerpen – oranje)

Stap 2

Nederlands Meestal

België, Nederland, oranje,
kaas, strips, thuis
Familie, vrienden, collega's, mensen
in Vlaanderen en Nederland
Thuis, hogeschool, winkel, openbare
plaatsen
Over alles, alledaagse
dingen

Vaak **Engels**

Big Ben, Londen, fish 'n
chips, boeken, musicals
Collega's, toeristen, mensen online
Thuis (computer & boeken), Brussel,
buitenland
Over technologie, wetenschap,
politiek, entertainment,
mening, ...

Lilith

Over oppervlakkige dingen (vb. het
weer, eten bestellen)

Buitenland
Mensen in Spanje, toeristen
Paella, Gaudi, Dali, architectuur,
fiestas de Salamanca

Spaans Amper

Over oppervlakkige dingen
(vb. het weer), mening
Brussel, winkel, buitenland
Vrienden, mensen in Brussel
Parijs, wijn, lekker eten, zon,
cultuur, rivieren

Soms **Frans**

Vrije
Universiteit
Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Stap 3

- In welke taal: (functies – bruin)
  - droom je?
  - denk je?
  - vertel je geheimen?
  - word je boos?
  - reken je?
  - praat je met dieren?

Stap 3

Nederlands Meestal

België, Nederland, oranje,
kaas, strips, thuis
Familie, vrienden, collega's, mensen
in Vlaanderen en Nederland
Thuis, hogeschool, winkel, openbare
plaatsen
Over alles, alledaagse
dingen
Droom, denk, geheim,
boos, reken, dier

Lilith

Vaak **Engels**

Big Ben, Londen, fish 'n
chips, boeken, musicals
Collega's, toeristen, mensen online
Thuis (computer & boeken), Brussel,
buitenland
Over technologie, wetenschap,
politiek, entertainment,
mening, ...
Droom, denk, geheim,
boos, reken, dier

Droom, denk, boos
Over oppervlakkige dingen (vb. het
weer, eten bestellen)

Buitenland
Mensen in Spanje, toeristen
Paella, Gaudi, Dali, architectuur,
fiestas de Salamanca

Spaans Amper

Droom, denk, boos, reken
Over oppervlakkige dingen
(vb. het weer), mening
Brussel, winkel, buitenland
Vrienden, mensen in Brussel
Parijs, wijn, lekker eten, zon,
cultuur, rivieren

Soms **Frans**

Stap 4

- In welke taal ben je volgens jezelf
  - het sterkst? +++
  - het zwakst? ---
- In welke taal
  - spreek je het liefst? (1, 2, 3, ... - blauw)
  - luister je het liefst? (1, 2, 3, ... - groen)
  - lees je het liefst? (1, 2, 3, ... - rood)
  - schrijf je het liefst? (1, 2, 3, ... - zwart)

Stap 4

Nederlands

Meestal
+++

België, Nederland, oranje,
 kaas, strips, thuis
 Familie, vrienden, collega's, mensen
 in Vlaanderen en Nederland
 Thuis, hogeschool, winkel, openbare
 plaatsen
 Over alles, alledaagse
 dingen
 Droom, denk, geheim,
 boos, reken, dier
 1 2 2 1

4 3 3 3
 Droom, denk, boos
 Over oppervlakkige dingen (vb. het
 weer, eten bestellen)
 Buitenland
 Mensen in Spanje, toeristen
 Paella, Gaudi, Dali, architectuur,
 fiestas de Salamanca

Spaans

Amper

Vaak Engels

++

Big Ben, Londen, fish 'n
 chips, boeken, musicals
 Collega's, toeristen, mensen online
 Thuis (computer & boeken), Brussel,
 buitenland
 Over technologie, wetenschap,
 politiek, entertainment,
 mening, ...
 Droom, denk, geheim,
 boos, reken, dier
 2 1 1 2

3 4 4 4
 Droom, denk, boos, reken
 Over oppervlakkige dingen
 (vb. het weer), mening
 Brussel, winkel, buitenland
 Vrienden, mensen in Brussel
 Parijs, wijn, lekker eten, zon,
 cultuur, rivieren

Soms Frans

+/-

Lilith

Vrije
Universiteit
Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Filmfragment

Vrije
Universiteit
Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Inzichten - algemeen

- Eentalig >< meertalig: niet zo zwart-wit
- Meertalig >< meertalig: niet homogeen
- Hét meertalig taalgebruik is moeilijk / niet te vatten:
  - Impliciete & onbewuste processen;
  - Verandert over tijd en naargelang onderwerp, gesprekspartner, plaats;
  - Is verschillend in gedachten, begrip en productie.

mama (meestal)
papa (altijd)
"broers (meestal)

TURKS = turkije +++
1

met mama altijd = thuis

" thuis als we problemen hebben of als ik een vraag + op school (in de gang)

Anders + vrienden + dit

Broers

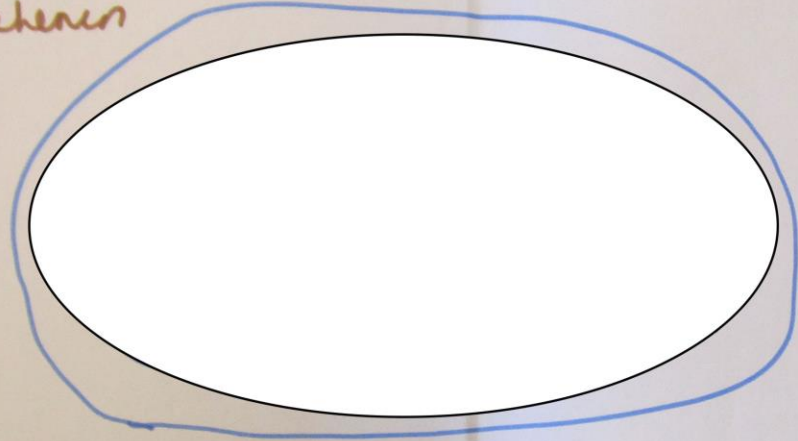
Dromen + 2 3 2 + Speelplaats

Denken

Geheim

Boos rekenen

Dieren

met mama als het over huiswerk of over een probleem gaat.

Wanneer die nederlandse kan

Denken geheim
Dromen

thuis + op school + Buiten

mama (meestal)
papa (nooit)
broers (meestal)

Rekenen

Dieren

NEPERLANDS = België 2 1 1 1

leerbracht wassen
frans

mama (niet)
papa (niet)
nooit

- FRANS

leerbracht frans (met "oh leeracht")
als ik iets niet mag

3 in het boek
3 2 frans
3

4 4 4
ik spreek geen
arabisch alleen lezen
moskee

imam

imam (lees)
mama (nooit)
papa

ARABISCHE

moskee + thuis
als ik wil

Inzichten - specifiek

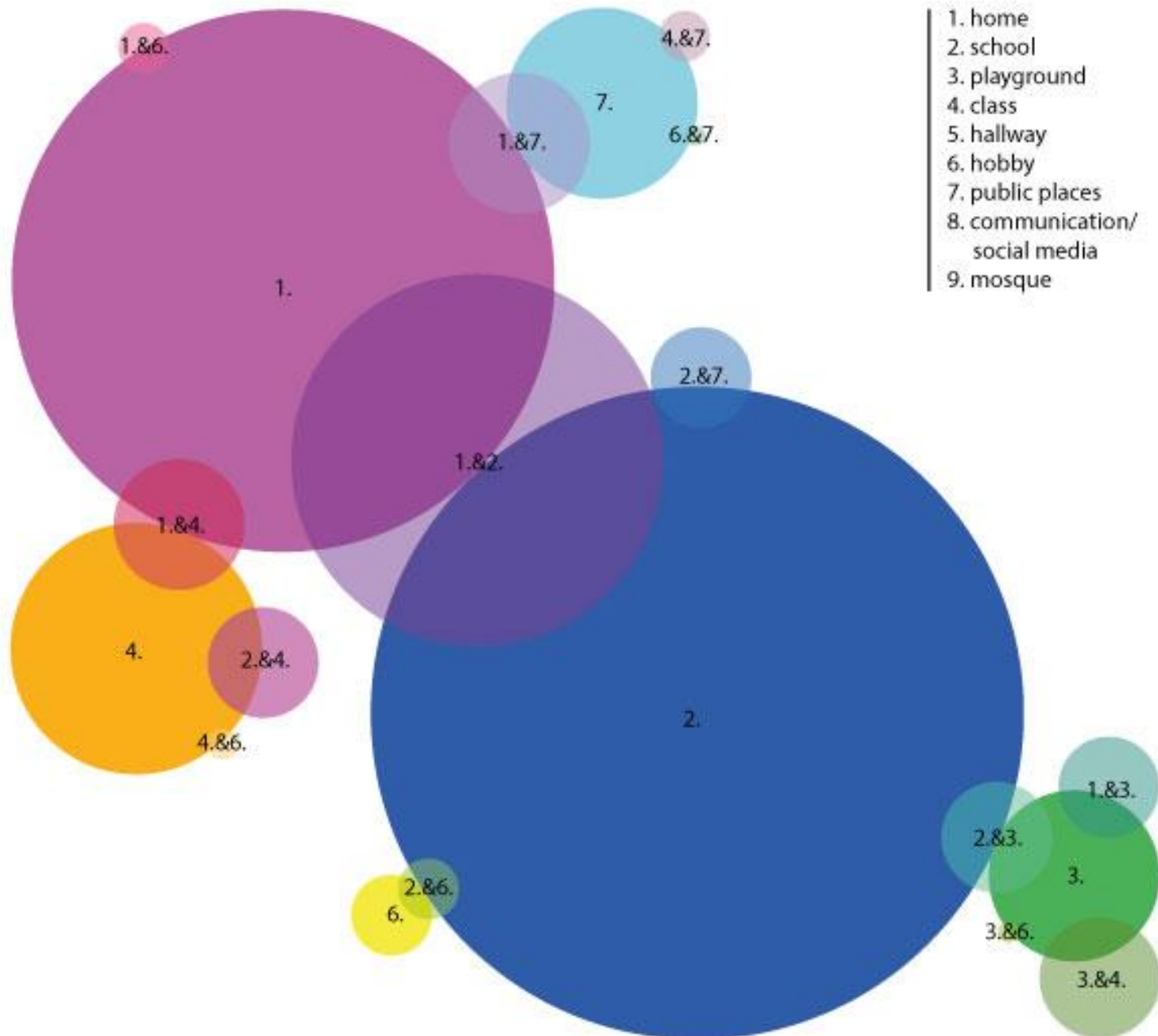
- “Eentalige” leerlingen bleken ook meertalig

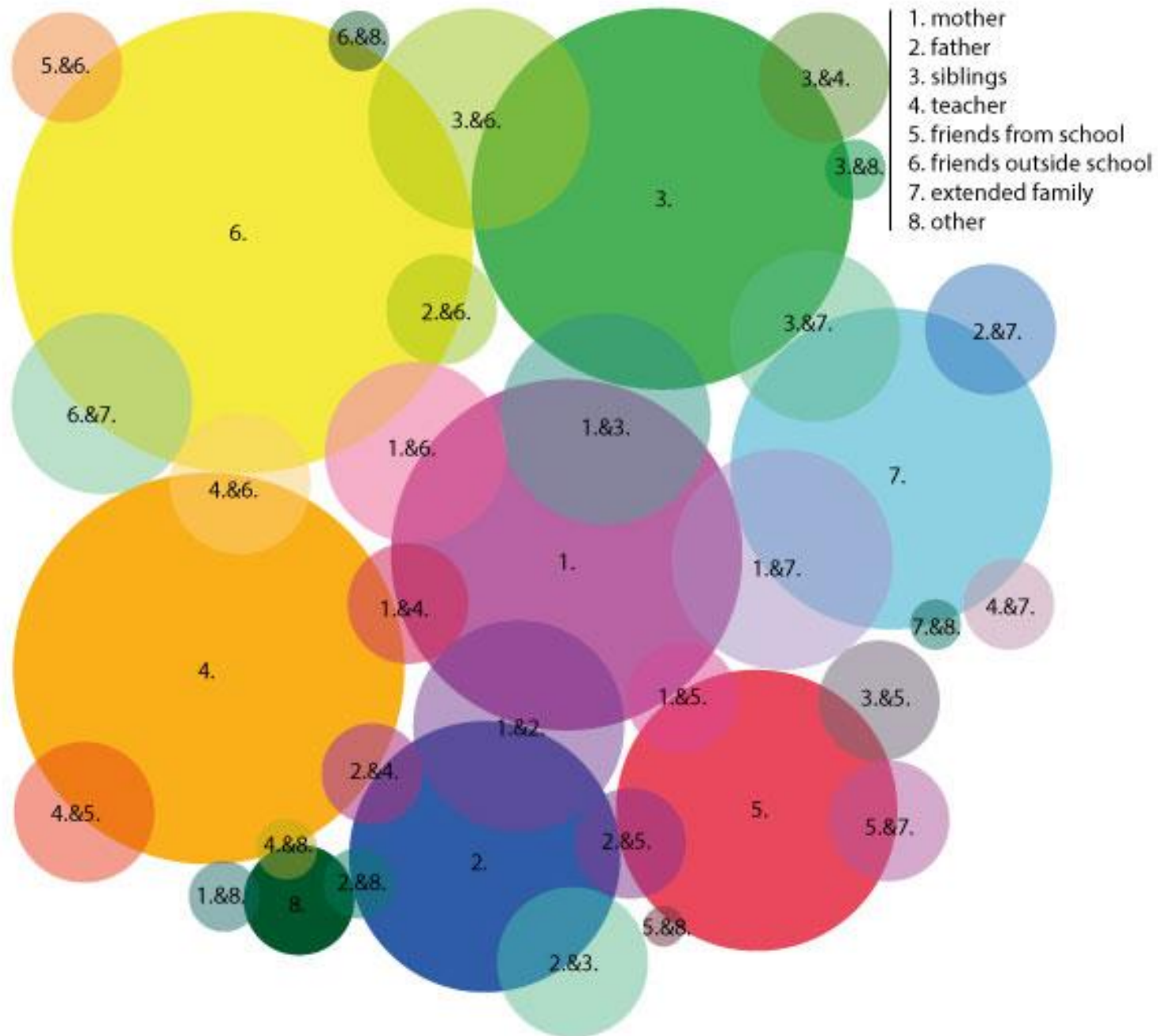

Inzichten - specifiek

- “Eentalige” leerlingen bleken ook meertalig
- Meertalige leerlingen spraken thuis vaak Nederlands

Inzichten - specifiek

- “Eentalige” leerlingen bleken ook meertalig
- Meertalige leerlingen spraken thuis vaak Nederlands
- Leerlingen spraken vaak meer talen dan verwacht

Wiel Spinnen Experimentieren

aller
Elke dag
thuis
school club
vader en vader
Bekken

11 8 = denken, denken, denken
9 Cyber +++
6 5

Schoolclub
4 hier in de week
School club 20

Denkkracht
11 Hand = denken
3 3
6 ++

Elke dag
school club
thuis
Buur
Hand
5 +++
5 " 3
denken, denken, denken

Hand
11 5 = Elke dag
denken, avond
school club
Buur
Malal
Elke dag

Hand 2
11 5

Hand
Buur
Hand
Elke avond
de 5
leer

Hand = denken
7 Hand
11 6 2
yitter
Wierand
Wergers
4K in de maand
Dijpa niet

denken, denken, denken
11 Hand
11 2 2
Atomium
Buur
Waf
vrienden
thuis
school
school
Elke dag
Elke
School
Elke dag
Elke

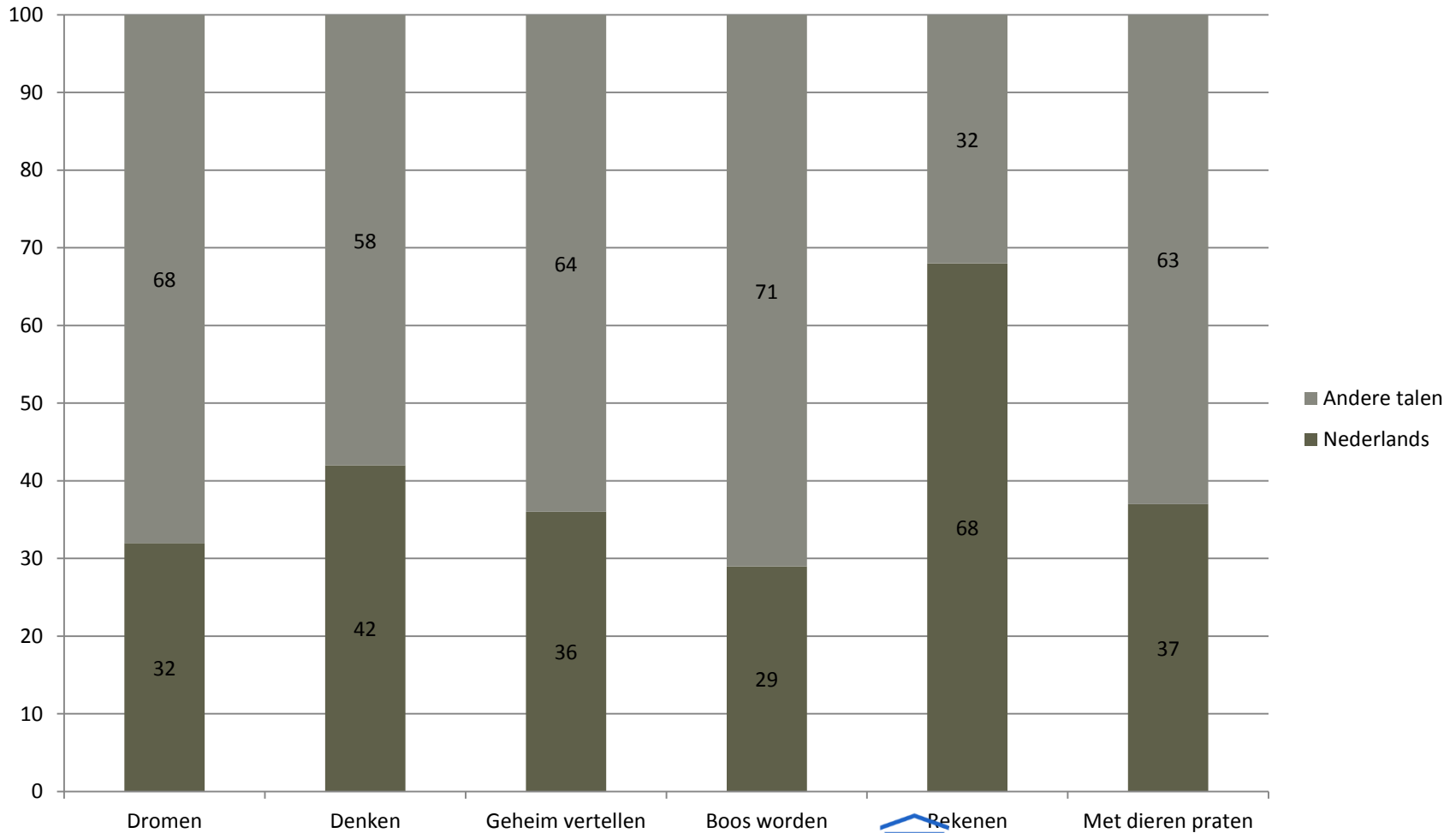
Hand
11 5
denken, avond
school club
Buur
thuis
school
school
Elke dag
Elke

Inzichten - specifiek

- “Eentalige” leerlingen bleken ook meertalig.
- Meertalige leerlingen spraken thuis vaak Nederlands.
- Leerlingen spraken vaak meer talen dan verwacht.
- Leerlingen gebruikten Nederlands niet enkel voor en op school, maar gebruikten deze ook voor emotionelere functies.

Inzichten - specifiek

Vrije
Universiteit
Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Taalpaspoort als didactische tool

- Toont individuele verschillen en complexe talige realiteit van leerlingen.
- Is een laagdrempelige manier om over meertaligheid en multiculturaliteit te praten in de klas.
- Geeft zowel leerkrachten als leerlingen nieuwe inzichten in hun (eigen) taalgebruik.
- Geeft thuistalen een plaats in de school en verbetert zo het welbevinden van leerlingen.

Taalpaspoort als inspiratie voor een talenbeleid

- Bezorgt scholen een grondiger begrip van hun leerlingen en laat zo toe dat het schoolbeleid en de ondersteuning voor meertalige leerlingen gericht kan worden aangepast.

Extra materiaal?

[Thuis spreek ik ook!](#)

Om iedereen die met kinderen werkt hierbij te inspireren, werkten het Kruispunt Migratie-Integratie, de Pedagogische Begeleidingsdienst Stad Gent, het Steunpunt Diversiteit en Leren en het Regionaal Integratiecentrum Foyer een nieuwe bundel Thuis spreek ik ook! uit. Een 15-tal activiteiten, gericht op kinderen van 5 tot 12 jaar, bieden je de mogelijkheid samen talen te beleven en te ontdekken. Kinderen ervaren doorheen de activiteiten de positieve benadering van al hun talen en worden uitgedaagd hun vaardigheden op dit vlak te delen.

Extra materiaal?

Is die taal van ver of van hier?

Deze wegwijzer is bedoeld voor leerkrachten, coördinatoren en directies in het basisonderwijs en het secundair onderwijs die op hun school talensensibiliserend willen werken in de klas en in het talenbeleid van de school.

Het boekje bevat een conceptueel kader, handzame tips, inspirerende praktijkvoorbeelden en referenties aan lesmaterialen.

Extra materiaal?

Haal meer uit meertaligheid!

In Haal meer uit meertaligheid stellen de auteurs de bevindingen van het interuniversitaire Validiv-project ('Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts of Primary Education') voor aan een breed onderwijspubliek.

Thank you

Lilith Van Biesen

&

Fauve De Backer

Vrije
Universiteit
Brussel

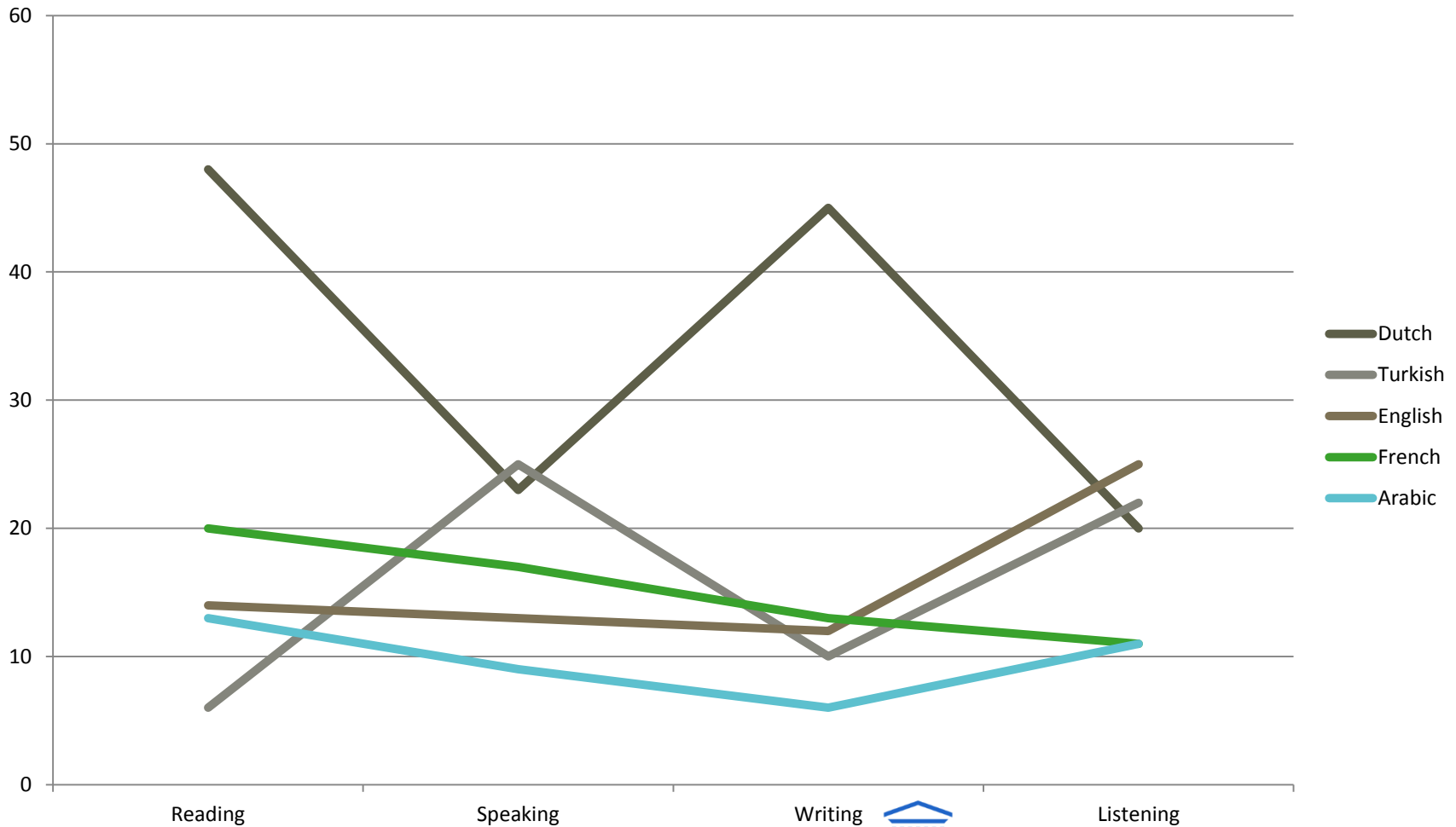

UNIVERSITEIT
GENT

References

- Blommaert, J., & Backus, A. (2011). Repertoires revisited: 'Knowing language' in superdiversity. *Working papers in Urban Language & Literacies*, 67, 1-26.
- Busch, B. (2010). School language profiles: valorizing linguistic resources in heteroglossic situations in South Africa. *Language and Education*, 24 (4), 283-294.
- Fishman, J.A. (1965). 'Who speaks what language to whom and when'. *La Linguistique*, 2, 67-88.
- Hakuta, K. (1987). Degree of bilingualism and cognitive ability in mainland Puerto Rican children. *Child Development* 58 (5), 1372-1388.
- Ibarra, A., Lasagabaster, D., & Sierra, J. M. (2008). Multilingualism and language attitudes: Local versus immigrant students' perceptions. *Language Awareness*, 17(4), 326–341.
- Ioannidou, E. (2009). Using the “improper” language in the classroom: the conflict between language use and legitimate varieties in education. Evidence from a Greek Cypriot classroom. *Language and Education*, 23(3), 263–278.
- Mueller Gathercole, V. C., Thomas, E. M., Jones, L., Guasch, N. V., Young, N., & Hughes, E. K. (2010). Cognitive effects of bilingualism: digging deeper for the contributions of language dominance, linguistic knowledge, socio-economic status and cognitive abilities. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 13 (5), 617–664.
- Van de Craen, P. & Humblet, I. (1989). Dialect and education in Belgium. In J. Cheshire, V. Edwards, H. Munstermann, & B. Weltens (Eds.), *Dialect and education*. Clevedon and Philadelphia: Multilingual Matters.
- Van Praag, Lore, Peter A. J. Stevens, and Mieke Van Houtte. (2014). Flanders. In P. A. J. Stevens & A. G. Dworkin (Eds.), *The Palgrave Handbook of Race and Ethnic Inequalities in Education* (106–137). London: Palgrave.

Results – Language passports Preferences

Vrije
Universiteit
Brussel

UNIVERSITEIT
GENT

Results – Language passports

- Dynamic language use
- Many pupils indicate they use Dutch in non-school contexts:
  - with “non-school people” (family, friends outside of school)
  - in non-school settings (at home, in public places)
- Use of other languages with “school-people”
- Different languages with family members
- Use Dutch more frequently with siblings than with other family members